

မြန်မာနိုင်ငံကြက်ခြေနီအသင်း (၇၈)ကြိမ်မြောက် ဗဟိုကောင်စီအစည်းအဝေး
ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားတွင် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာမြင့်ထွေး ပြောကြားခဲ့သည့်မိန့်ခွန်း

ရုံးအမှတ်(၄)၊ နေပြည်တော်

၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ မတ်လ (၂၂)ရက်

- ဒီနေ့ကျင်းပတဲ့ မြန်မာနိုင်ငံကြက်ခြေနီအသင်းရဲ့ (၇၈)ကြိမ်မြောက် ဗဟိုကောင်စီအစည်းအဝေး ပွဲသို့ ကြွရောက်လာကြသော ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊ ကြက်ခြေနီအသင်းဂုဏ်ထူးဆောင် ပါမောက္ခသာလှရွှေ၊ ကြက်ခြေနီအသင်း ဥက္ကဋ္ဌ ဒေါက်တာမြသူ၊ ဗဟိုကောင်စီဝန်များ၊ IFRC နှင့် ICRC မှကိုယ်စားလှယ်များ၊ အထူးဖိတ်ကြားထားသော ဧည့်သည်တော်ကြီးများအားလုံးကို ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ရွှင်လန်းချမ်းမြေ့ပါစေလို့ ပထမဆုံး ကျွန်တော်ဆုတောင်းလိုက်ပါတယ်။
- ဒီအစည်းအဝေးပွဲမတိုင်မီမှာ အကြိုဆွေးနွေးပွဲတွေလုပ် တယ်လို့သိရပါတယ်။ ဒါဟာအလွန် ကောင်းပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံကြက်ခြေနီအသင်းကြီးဟာဆိုရင် မြန်မာနိုင်ငံမိခင်နှင့်ကလေး စောင့်ရှောက်ရေးအသင်းလို ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းတဲ့အသင်းဖြစ်တဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့ ပြည်သူ့ ကျန်းမာရေးရဲ့ principle (၁)ခုဖြစ်တဲ့ changing epidemiological situation အရ ပြန်လည် ဖွဲ့စည်းတာဖြစ်ပါတယ်။
- အခြေအနေ အချိန်အခါတွေဟာ တစ်ချိန်လုံးပြောင်းလဲနေတဲ့အတွက် ပြောင်းလဲနေသော အခြေအနေ အချိန်အခါတွေနဲ့ လိုက်လျောညီထွေဖြစ်မယ့် အသင်းကြီးရဲ့လုပ်ဆောင်မှုမှာ ဘာတွေကို ဦးစားပေးရမလဲ၊ ဒီလုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည်တက်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ၊ လမ်းညွှန်တွေ၊ SOP တွေကို ဘယ်လိုပြောင်းရမလဲ၊ ဒါတွေအကုန် စဉ်းစားဖို့လိုပါတယ်။ ဒါကို ပြောင်းဖို့ကလည်း လုံးဝလက်မနှေးသင့်ပါဘူး၊ မြန်မြန်လုပ်ရပါမယ်။
- အရင်တုန်းကဖွဲ့စည်းခဲ့တဲ့ ကြက်ခြေနီအသင်းကြီးသည် အလွန်ကောင်းမွန်ခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက် လမ်းညွှန်တွေ၊ SOP တွေကို အဲဒီအခြေအနေ အချိန်အခါတုန်းကနဲ့ လိုက်လျောညီထွေစွာ လုပ်ကိုင်ထားတာဖြစ်ပါတယ်။
- အခုအခါပြောင်းလဲလာတဲ့အခြေအနေ social-economic အခြေအနေတွေရှိပါတယ်။ အဲဒီ အခြေအနေတွေကို လိုက်လျောညီထွေဖြစ်ဖို့အတွက် ကြက်ခြေနီအသင်းကြီးကလည်း လိုက်လျော ညီထွေ ပြောင်းလဲရပါမယ်။ သူရဲ့ internal procedure တွေ၊ line of communication တွေ၊

အခြားအဖွဲ့အစည်းနဲ့ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်တဲ့ပုံစံတွေ၊ ဘယ်လိုပေါင်းလုပ်မလဲဆိုတာတွေ ဒါတွေကအစ လုံးဝပြောင်းရပါမယ်။ ပြောင်းမှသာလျှင် ဒီကြက်ခြေနီအသင်းကြီးက လာမယ့် ကာလတိုအတွင်းမှာ သူတို့ရဲ့လုပ်ဆောင်မှု impact တွေက အလွန်ကောင်းသွားမှာပါ။ အရင်တိုင်း သွားနေလို့မရပါဘူး။

- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနလည်း အခြေအနေအချိန်အခါနဲ့အညီ ဒီလိုပဲလိုက်ပြောင်း နေပါတယ်။ ပြောင်းတယ်ဆိုတာ အရင်လုပ်တာမကောင်းလို့မဟုတ်ဘူး၊ သို့သော် ပြောင်းလဲ နေတဲ့ အချိန်အခါ (changing epidemiological situation) နဲ့ အညီ ပြောင်းကို ပြောင်းရပါ မယ်။ အဲဒါမှကျွန်တော်တို့က ဒီအသင်းကြီးရဲ့ စွမ်းဆောင်ရည်၊ output outcome တွေက ပီပြင်ထိရောက်မယ်၊ ပီပြင်ထိရောက်ရင် ဘယ်သူ့အကျိုးရှိပါမလဲ၊ နောက်ဆုံးမှာ အကျိုးရှိမှာ ကတော့ ပြည်သူတွေပါပဲ။
- ကျွန်တော်တို့အားလုံးရဲ့လုပ်ဆောင်ချက် ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနရဲ့ လုပ်ဆောင် ချက်၊ မြန်မာနိုင်ငံကြက်ခြေနီအသင်းရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်များသည် ပြည်သူ့ကိုပဲ ဦးတည်ပါတယ်၊ ပြည်သူတွေအတွက် အကျိုးရှိရပါမယ်။ ဒီနေရာမှာတစ်ချက် ကျွန်တော်ပြောချင်တာကတော့ ဒီကြက်ခြေနီအသင်းကြီးကတော့ ဝန်ကြီးဌာနသဘောလောက်ကို ကြီးမားပြီးတော့ အရေးကြီး တဲ့အသင်းကြီးဖြစ်တယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်ပြောလိုပါတယ်။
- ဒီအသင်းကြီးရဲ့လုပ်ဆောင်ချက်တွေက ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက် တွေ၊ လူမှုဝန်ထမ်းကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာနရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက် တွေနဲ့ ဆက်စပ်နေတဲ့အတွက် ဒီဝန်ကြီးဌာနတွေနဲ့ ဒီအသင်းရဲ့လုပ်ဆောင်ချက်တွေက ရှေ့လာမယ့်နှစ်တွေမှာဆိုရင် ဘယ်လိုပေါင်းလုပ်မလဲ၊ line of communication procedure တွေ ဘယ်လိုလုပ်ပါမလဲ၊ ဒါတွေကိုစဉ်းစားရပါမယ်။
- လုပ်တဲ့အခါမှာ ကျွန်တော်တို့ဗဟိုတစ်ခုတည်းနဲ့တင် ပေါင်းလို့မရပါဘူး၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်ကုသရေးဦးစီးမှူး၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးမှူးတွေရှိတယ်။ သူတို့နဲ့ ဒီအသင်းနဲ့ ဘယ်လိုပေါင်းလုပ်မလဲ၊ ဒါတွေက အမြဲတစေဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်နေရပါမယ်။ ကြက်ခြေနီအသင်းကြီး တစ်ခုတည်းလုပ်လို့ရှိရင် ရတော့ရတယ်၊ ဒါပေမယ့် သူ့ရဲ့လုပ်ဆောင်ချက် သည် (၁)ပေးရင် (၁)ပဲရမယ်။ ကြက်ခြေနီအသင်းကြီးနဲ့ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန

နဲ့ ပေါင်းလုပ်ရင် (၁)နဲ့(၁)ပေါင်းရင် (၅)ဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်။ ဒီလိုပေါင်းပြီးတော့ လုပ်စေချင်ပါတယ်။

- လုပ်တဲ့အခါမှာ တစ်ခုပဲရှိတယ်၊ ကျွန်တော်တို့ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနဘက်က ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ကြက်ခြေနီဘက်ကပဲဖြစ်ဖြစ် objectives of organization ရယ် vision statements, mission statements တွေကိုလေးစားရပါမယ်။ ကျွန်တော်တို့ကသွားပြီး မြန်မာနိုင်ငံကြက်ခြေနီ အသင်းရဲ့ objectives တွေပြောင်းဖို့ ပြောလို့မရပါဘူး။ ကြက်ခြေနီအသင်းရဲ့ objectives တွေ ကို ကျွန်တော်တို့လေးစားရပါမယ်။ အလားတူစွာပဲ ကြက်ခြေနီအသင်းကြီးကလည်း ကျန်းမာ ရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေ၊ ရည်ရွယ်ချက်၊ ရည်မှန်းချက်တွေ ဒါတွေ အကုန်လေးစားရပါမယ်။
- အထူးသဖြင့် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနမှာရှိတဲ့ သဘာဝဘေးနှင့်ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး အရေးပေါ်အခြေအနေ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရေးဌာနခွဲမှာ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်အဆင့်နဲ့ ဖွဲ့စည်းပါတယ်။ ဒီအဖွဲ့နဲ့ ကြက်ခြေနီအသင်းက ထပ်ပြီးတော့တွေ့စေချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော် တို့က ဘယ်လိုလုပ်တယ်ဆိုတာကို ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်(သဘာဝဘေး)တို့က ပြောပြ မယ်။ ကျွန်တော်တို့ပြောပြတဲ့အခါမှာ ကြက်ခြေနီအသင်းက ကြည့်လိုက်ပြီးတော့ မိမိတို့ ကြက်ခြေနီအသင်းကြီးသည် ဘယ်အပိုင်းမှာ ဘယ်လိုဝင်လို့ရမလဲ၊ ဗဟိုအသင်းမှာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအသင်းမှာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ မြို့နယ်အဆင့်မှာပဲဖြစ်ဖြစ် ဘယ်လိုပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်ရမယ်ဆိုတာကို ကြည့်ဖို့လိုပါတယ်။ မိမိတို့ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် အပြိုင် သွားတာမဟုတ်ပဲနဲ့ we must work together အဲဒီလိုသွားတဲ့အခါကျတော့ ပိုပြီးတော့ အားရှိမယ်၊ အားကောင်းပါမယ်။
- ဒီနေ့ (၇၈)ကြိမ်မြောက် ဗဟိုကောင်စီအစည်းအဝေးဟာ ဒွါသတ္တမညီလာခံကနေပြီးတော့ အသစ်ရွေးမြှောက်လိုက်တဲ့ ကြက်ခြေနီအသင်း ဥက္ကဋ္ဌနဲ့ အလုပ်အမှုဆောင်များ၊ အခုကြွရောက် လာတဲ့ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အသီးသီးမှ အလုပ်အမှုဆောင်များရဲ့ ပထမဦးဆုံးအကြိမ် မျက်နှာစုံညီတက်ရောက်တဲ့ ဗဟိုကောင်စီအစည်းအဝေးကြီးဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီအစည်း အဝေးကြီးက အလွန်လည်းအရေးကြီးပါတယ်။
- မြန်မာနိုင်ငံကြက်ခြေနီအသင်းကြီးအနေနဲ့ကတော့ ခေတ်စနစ်နဲ့အညီ ဥပဒေအသစ်ကို ပြဋ္ဌာန်း ထားနိုင်ခဲ့သလို လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ဖို့ကိုလည်း နည်းဥပဒေ ရေးဆွဲ

နေတာတွေ့ရပါတယ်။ ဒီလိုနည်းဥပဒေရေးဆွဲတဲ့အခါမှာ ခုနက ကျွန်တော်တင်ပြခဲ့တဲ့အချက် တွေကိုအခြေခံပြီးတော့ နည်းဥပဒေကို ရေးဆွဲလိုက်လို့ရှိရင် ဒီအသင်းကြီးရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက် ဟာ အလွန်ပီပြင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ အလွန်ကိုကိုက်ညီတဲ့ အချိန်အခါဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့အပြင် ကြက်ခြေနီအသင်းကို အမျိုးသားအဆင့်အသင်းကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေတဲ့ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်တဲ့အတွက် ကြက်ခြေနီအမှတ်အသားဥပဒေတည်ရှိရေးအတွက် ရေးဆွဲနေတာကိုတွေ့ရတဲ့ အတွက်လည်း ကျွန်တော့်အနေနဲ့ အတော်ပဲဝမ်းမြောက်ပါတယ်။

- နိုင်ငံအတွင်းမှာ ကြက်ခြေနီအမှတ်အသားဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းနိုင်ဖို့ အလွန်လိုအပ်နေပြီး အရေးကြီးသလို ဥပဒေထွက်လာတဲ့အခါမှာလည်း ဥပဒေမှာပါတဲ့အချက်တိုင်း ပြန်လည် လုပ်ဆောင်ဖို့ဟာလည်း အလွန်အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာနကလည်း လိုအပ်တဲ့ပံ့ပိုးမှု၊ ကူညီမှုတွေကိုလည်းပေးပါမယ်။
- နိုင်ငံတော်အနေနဲ့ကလည်း Geneva Convention ရဲ့ သဘောတူညီချက်တွေကို လက်မှတ် ရေးထိုးထားပြီး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကြက်ခြေနီညီလာခံမှာလည်း ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ပါဝင် ဆောင်ရွက်တာ တော်တော်ဂုဏ်ယူစရာကောင်းပါတယ်။ အဲဒီလို နိုင်ငံတကာအစည်းအဝေး တွေကို သွားတက်တဲ့အခါမှာလည်း ကြက်ခြေနီအသင်းဗဟိုကောင်စီဝင် အစည်းအဝေး သွားတက်မယ့်သူများကို ပြောကြားချင်တာကတော့ သေသေချာချာပြင်ဆင်သွား၊ ကိုယ့် အချင်းချင်းလည်း သေသေချာချာဆွေးနွေးသွားပါ။ ဒီအချိန်မှာ နိုင်ငံတော်တော်များများက တက်ရောက်လာတဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ ဘာတွေလုပ်နေလဲဆိုတာ ပီပီပြင်ပြင် တင်ပြ စေချင်ပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာလည်း စေတနာ့ဝန်ထမ်းလုပ်ငန်းတွေ အများကြီးလုပ်ပါတယ်။ ဟိုးအရင်ကတည်းက နှစ်ပေါင်း(၂၀)ကျော်လုပ်ခဲ့တဲ့ Community Based Organization (CBO) တွေ၊ စီမံချက်တွေက အခြားနိုင်ငံတွေနဲ့မတူပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ CBO တွေ၊ Ethnic Health Organization (EHO) တွေဆိုတာ ဘာသာတရားအရပဲဖြစ်ဖြစ်၊ လူမှုရေးဓလေ့ထုံးစံများ အရပဲဖြစ်ဖြစ်၊ တော်တော်ကိုစေတနာရှိတယ်ဆိုတာ နိုင်ငံတကာကတောင် ယှဉ်လို့မရပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာရှိတဲ့ အသင်းအဖွဲ့တွေရဲ့ စေတနာကို နိုင်ငံခြားမှာရှိတဲ့ international organization တွေကယှဉ်လို့ လုံးဝမရပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ အသင်းအဖွဲ့တွေရဲ့ အတွင်းခံစိတ်စေတနာသည် အလွန်ကြီးမားပြီးတော့ အလွန်ကျယ်ပြန့်တယ်ဆိုတာ ကျွန်တော် ရဲရဲတင်းတင်းပြောပါတယ်။

- ဒီကိစ္စရပ်တွေမှာလည်း ယခုထက်ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေရေးအတွက် မြန်မာနိုင်ငံကြက်ခြေနီ အသင်းကြီးရဲ့ ထူးခြားတဲ့ဝိသေသရှိတဲ့အပြင် နိုင်ငံတော်အစိုးရကလည်း လုံးဝပံ့ပိုးပေးနေပါတယ်။ အရင်ခေတ်အစိုးရအဆက်ဆက်ကလည်း ကြက်ခြေနီအသင်းကို ဦးစားပေးပါတယ်။ အလွန်လည်းအားကိုးပါတယ်။ အခုလည်းဆက်လက်အားပေးမယ်ဆိုတာ ပြောစရာမလိုလောက်အောင် လုံးဝသေချာပါတယ်။
- အဲဒီတော့ မြန်မာနိုင်ငံကြက်ခြေနီအသင်းကြီးရဲ့ ဥပဒေကို အကောင်အထည်ဖော်တဲ့အခါမှာ အသင်းဝင်အင်အားတိုးတက်ရေး၊ စေတနာလုပ်အားရှင် တိုးပွားရေးကဏ္ဍဟာလည်း အလွန်အရေးကြီးတဲ့ကဏ္ဍဖြစ်နေတာကို တွေ့ရပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံကြက်ခြေနီအသင်းကြီးဖြစ်တဲ့ နာယကကြီးဟာ သမ္မတကြီးကိုယ်တိုင် နာယကကြီးဖြစ်တဲ့အတွက် သမ္မတကြီးရဲ့ ရာသက်ပန်အသင်းဝင်၊ ရာသက်ပန်အသင်းသားတွေ တိုးပွားဖို့ကြိုးစားရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- သို့သော် ဒီနေရာမှာတစ်ခုပြောချင်တာကတော့ ရာသက်ပန်အသင်းဝင်တွေ တိုးတိုင်း တိုးတိုင်း စိတ်ကျေနပ်နေလို့မရပါဘူး။ ရာသက်ပန် အသင်းဝင်တွေရဲ့တာဝန်က ဘာတွေပါလဲ၊ ကြက်ခြေနီအသင်းသားရဲ့ တာဝန်ကဘာတွေပါလဲ၊ ဒါတွေကို ကျွန်တော်တို့က တိတိကျကျ သတ်မှတ်ထားရမယ်။ ဘာလုပ်ရမယ်ဆိုတာ သူတို့ကိုပြောထားရပါမယ်။ မဟုတ်လို့ရှိရင် အသင်းတော့ ဝင်တယ်၊ ရာသက်ပန်အသင်းသားတော့ဖြစ်တယ် သူ့ရဲ့တာဝန်ကဘာလဲဆိုတာ မသိနိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဒီတာဝန်ဝတ္တရားတွေကိုလည်း အသေးစိတ်မဟုတ်တောင် နည်းနည်းလေး ယေဘုယျလေးတော့ လုပ်စေချင်ပါတယ်။
- ရာသက်ပန်အသင်းသားရဲ့ တာဝန်ကဘာလဲ၊ ပုံမှန်အသင်းသားရဲ့ တာဝန်ကဘာလဲ အဲဒါလေး နည်းနည်း စဉ်းစားစေချင်ပါတယ်။ ဒါမှ ရာသက်ပန်အသင်းသားဖြစ်ဖြစ်၊ ပုံမှန်အသင်းသားပဲ ဖြစ်ဖြစ် they will have sense of ownership ဖြစ်ပါမယ်။ မဟုတ်လို့ရှိရင် အသင်းဝင်ကြေးတော့ ပေးပြီးသွားပြီ၊ သူတို့ရဲ့ sense of ownership ကို create လုပ်ပေးရပါမယ်။ ဒါမှသာလျှင် အသင်းကြီးက တောင့်တင်းခိုင်မာမယ်။ မဟုတ်လို့ရှိရင် ဗဟိုကောင်စီတွေပဲ တောင့်တင်းခိုင်မာတာဖြစ်နေမယ်။ ဗဟိုကောင်စီဝင်ဆိုတာ လက်ချိုးရေလို့ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် အသင်းသားတွေရဲ့ sense of ownership ဟာ အလွန်အရေးကြီးတယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်တင်ပြခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

- ဒါအပြင် ကြက်ခြေနီလူမှုကရုဏာလုပ်ငန်းများကို ကျေးရွာအထိ ဆောင်ရွက်နိုင်ဖို့အတွက် အသင်းရဲ့အဆင့်ဆင့်တိုင်းမှာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများကို တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် ကြက်ခြေနီကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌများက ဦးဆောင်ပြီးတော့ အားသွန်ခွန်စိုက် ဆောင်ရွက်နေတာကို တွေ့ရပါတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီလိုနေရာတွေမှာလည်း ကျွန်တော်တို့က ပံ့ပိုးပေးပါမယ်၊ တိုင်းဒေသ ကြီးနှင့်ပြည်နယ်အဆင့်မှာ တိုင်းဒေသကြီးဦးစီးမှူး၊ ပြည်နယ်ဦးစီးမှူးတွေရှိပါတယ်။ မြို့နယ်မှာ ဆို မြို့နယ်ဆရာဝန်၊ ကျေးလက်မှာ ကျန်းမာရေးမှူး၊ ကျန်းမာရေးကြီးကြပ်၊ သားဖွားဆရာမ တွေရှိပါတယ်။ ဆိုလိုတာက မြန်မာနိုင်ငံကြက်ခြေနီအသင်းကြီးနဲ့ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစား ဝန်ကြီးဌာနသည် တသွေးတည်း တသားတည်းဖြစ်နေရမယ်၊ ကြက်ခြေနီလုပ်ငန်းဟာလည်း ကျွန်တော်တို့ဝန်ကြီးဌာနရဲ့ လုပ်ငန်းနဲ့ အလွန်သဟဇာတဖြစ်ပြီးတော့ ဆက်စပ်နေတဲ့အတွက် အရေးကြီးပါတယ်။
- အဲဒီတော့ အသင်းဝင်အင်အားတိုးတက်မှုနဲ့ ကျေးလက်ဒေသအထိ ကြက်ခြေနီလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်မှုဟာ ဒီအသင်းရဲ့ လုပ်ငန်းတိုးတက်မှုကို တိုင်းတာတဲ့ညွှန်းကိန်းတစ်ခုဖြစ်တယ် ဆိုတာကို ပြောလိုပါတယ်။ ဒီနေရာမှာကျွန်တော် (၁)ခုပြောလိုတာက အညွှန်းကိန်းဆိုတာ ဘာပါလဲ၊ ကြက်ခြေနီအသင်းရဲ့ ဆောင်ရွက်ချက်များသည် ပီပြင်တယ်၊ အောင်မြင်တယ်၊ ထိရောက်တယ်ဆိုတာကို ဘာနဲ့တိုင်းတာပါမလဲ။ အဲဒီအတွက် အညွှန်းကိန်းတွေ သတ်မှတ် ထားရှိဖို့ကို ဗဟိုကောင်စီဝင်တွေ၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်ကောင်စီဝင်တွေက စဉ်းစားရပါ မယ်။ မဟုတ်လို့ရှိရင် ကြက်ခြေနီအသင်းကြီး အောင်မြင်တယ်ပဲပြောတယ်၊ ဘယ်လောက် အောင်မြင်တယ်ဆိုတာ ထိရောက်စွာ ပြောလို့မရဘူးဖြစ်နေပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့ ဆေးရုံတွေမှာ hospital performance indicator တွေရှိသလို မြန်မာနိုင်ငံ ကြက်ခြေနီအသင်းမှာလည်း သူ့ရဲ့ဆောင်ရွက်ချက်ကို အောင်မြင်မှုတွေကို ဘယ်လိုတိုင်းတာ ရမလဲဆိုတာကို ကျွန်တော်တို့ထက် ကြက်ခြေနီအသင်းကြီးရဲ့ ဗဟိုကောင်စီဝင်တွေက ပိုသိပါ တယ်။ ဘယ်လိုအညွှန်းကိန်းတွေကို သုံးရပါမယ်၊ သုံးတဲ့အခါမှာလည်း ရိုးရိုးရှင်းရှင်းပဲထားပါ။ ရိုးရိုးရှင်းရှင်းအညွှန်းကိန်းတွေကို လုပ်ပေးပါ၊ ဒါတွေက အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။
- အသင်းအမှုဆောင်များအနေနဲ့ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်တွေကိုလည်း လက်တွေ့ကျကျ ဖြေရှင်းဖို့လိုအပ်သလို မိမိတို့ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအတွင်းမှာရှိတဲ့ မြို့နယ်အသီးသီး အတွက် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့်အညီ စီမံဖြေရှင်းရန် တာဝန်ကိုယ်စီရှိကြတယ်ဆိုတာ ပြောချင်ပါ တယ်။

- ဘာလို့လဲဆိုရင် ဘယ်အသင်းအဖွဲ့ပဲဖြစ်ဖြစ် များသောအားဖြင့် ဘဏ္ဍာရေးကိစ္စနှင့်ပတ်သက်ရင် ပြဿနာလေးတွေ နည်းနည်းလေးရှိတတ်တာဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒီလိုရှိတတ်တဲ့အခါကျတော့ မရှိအောင် ကြိုတင်ဆောင်ရွက်တဲ့အနေနဲ့ သေချာ guideline တွေ ချပေးလိုက်လို့ရှိရင် ပြီးပါပြီ။ ဒီ guideline အတိုင်းလုပ်မယ်ဆိုရင် ဘာမှပြဿနာမရှိပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ guideline တွေ ချမှတ်ထားရှိဖို့က အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။
- နောက်ပြီးတော့ ဒီ guideline တွေထဲမှာ ဘာတွေပါသင့်သလဲဆိုတာကို ဗဟိုအဆင့်တင် မကပါဘူး၊ အထူးသဖြင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အဆင့် ကောင်စီဝင်တွေက ပိုသိပါတယ်။ သူတို့က တကယ် ground reality မှာလုပ်နေကြတဲ့အတွက် ဘယ်လိုပြဿနာတွေ ရှိနိုင်တယ်၊ ဘယ်လိုပြဿနာကိုတော့ ဘယ်လိုကျော်လွှားနိုင်ပါတယ်ဆိုတဲ့ guideline တွေ၊ standard operating procedures တွေကို စဉ်းစားပေးစေချင်ပါတယ်။
- နိုင်ငံတကာနဲ့ရင်ဘောင်တန်းဆောင်ရွက်နေတဲ့ မြန်မာနိုင်ငံကြက်ခြေနီအသင်းအနေနဲ့ကတော့ အသင်းကြီး တိုးတက်ရာတိုးတက်ကြောင်းကို စည်းလုံးညီညွတ်စွာဆောင်ရွက်ဖို့ အလွန် အရေးကြီးပါတယ်။ အသင်းဝင်တွေအနေနဲ့ ကြက်ခြေနီအသင်းကို စဝင်ကတည်းက သူတို့ရဲ့ စိတ်ဓာတ်က အများအကျိုးဆောင်ချင်လို့သာ ကြက်ခြေနီအသင်းကိုဝင်တာ ရှင်းနေပါတယ်။ အများအကျိုးကိုမဆောင်ချင်တဲ့လူ ပရဟိတစိတ်မရှိတဲ့လူက မဝင်ပါဘူး။ ဒါကိုကြည့်ခြင်းအား ဖြင့် ကြက်ခြေနီအသင်းကြီးက အများအကျိုးဆောင်ရွက်ဖို့ စိတ်ပိုင်းဖြတ်ထားတဲ့ အသင်းဝင် တွေရထားပြီဆိုတာ ရှင်းနေတာပါပဲ။
- အဓိကအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံကြက်ခြေနီအသင်းကြီးရဲ့ လူထုအခြေပြုလုပ်ငန်းတွေမှာ ရပ်ရွာလူထု ကိုယ်တိုင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် နည်းလမ်းတွေ၊ ရပ်ရွာလူထုကိုယ်တိုင်ပါဝင်ပြီး တွေ့ကြုံ နိုင်မယ့် ဘေးအန္တရာယ်၊ ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းနိုင်မည့် နည်းလမ်းတွေကို ဖော်ထုတ်ပေးရပါမယ်။
- ဒီနေရာမှာတစ်ခုပြောချင်တာက ရပ်ရွာ၊ ကျေးရွာနေပြည်သူများ၏ sense of ownership ကို ဖန်တီးပေးလိုက်ပါ။ သူတို့ကို ဘာတွေဖြစ်နိုင်တယ်၊ ဘာတွေလုပ်နိုင်တယ်ဆိုတာ အကြံပေးခိုင်း ပါ။ ကြက်ခြေနီက အပေါ်ကနေပြောတာမဟုတ်ဘူး၊ ရပ်ရွာလူထုဆီက တက်လာတာကို အခြေခံ ပြီးမှ ကြက်ခြေနီအသင်းကြီးက ဘယ်လိုပံ့ပိုးပေးမလဲဆိုတာမျိုး လုပ်ပေးပါ။ ဒါမှသူတို့သည် sense of ownership ရှိလာမယ်ဆိုတော့ ပိုကောင်းပါမယ်၊ အပေါ်ကနေပြောတာမျိုးဆိုရင် တော့ သိပ်မကောင်းပါဘူး။ သူတို့အနေနဲ့ မလုပ်ချင်ဘဲလုပ်ရတာ ဖြစ်နေပါမယ်။ သူတို့ဆီက

စပြီးတော့ စတင်တောင်းဆို အကြံပြုတာမျိုးဖြစ်အောင် လုပ်ဖို့လိုပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ ကျွန်တော်အကြမ်းအားဖြင့် အခုအသင်းကြီးရဲ့ အခမ်းအနားအစီအစဉ်ကို ကြည့်တဲ့အခါမှာ တော်တော်လေး စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းပါတယ်။ တော်တော်လေးကောင်းတဲ့ အစီအစဉ်တွေ ကိုလည်း တွေ့ရပါတယ်။

- ကျွန်တော် တစ်ခုတင်ပြချင်တာကတော့ ဗဟိုကောင်စီနှင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်က အဖွဲ့ဝင်ဆွေးနွေးတဲ့အခါ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြတ်ပြတ်သားသားပြောပါ။ အသင်းကြီးရဲ့တိုးတက်မှုကို ရှေ့ရှုပြီး သေချာရှင်းရှင်းလင်းလင်းပြောပါမယ်။ အမှန်အတိုင်းပြော ပါမယ်။ အားလုံးဝိုင်းဝန်းဆွေးနွေးပြီး အသင်းကြီး ဘယ်လိုတိုးတက်အောင်လုပ်မယ်ဆိုတာ အလွန်အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ အဲဒါလေးကိုပြောချင်ပါတယ်။
- အဲဒီလိုဆွေးနွေးတဲ့အခါမှာ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အပြစ်တင်တာမဟုတ်ဘူး၊ တစ်ဦးရဲ့အမှားကို ရှာတာမဟုတ်ဘူး၊ အကြောင်းအရာ အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို သိသာပီပြင်အောင် ဖော်ထုတ် တာပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမူလေးကိုတော့ ရှိဖို့လိုပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့က များသောအားဖြင့် အုပ်စု အကြီးကြီးနဲ့ ဆွေးနွေးတဲ့အခါကျလို့ရှိရင် တစ်ချို့က သိပ်ဝင်မပြောချင်ပါဘူး။ နည်းနည်းလေး လူခွဲပြီးတော့ focus group discussion လုပ်ပေးပါ။ အကြောင်းအရာတစ်ခုကို တိုင်းဒေသကြီး နှင့်ပြည်နယ်ကောင်စီက (၁၀)ယောက်လောက်က ဝိုင်းပြီးစဉ်းစား အဲဒီလိုလုပ်လို့ရှိရင် ပိုပြီး ထိရောက်တဲ့အဖြေတွေ ထွက်လာပါမယ်။
- ဒီအစည်းအဝေးကြီးမှာ မြန်မာနိုင်ငံကြက်ခြေနီအသင်းကြီးရဲ့ ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်များကိုလည်း ချမှတ်မယ်လို့ရေးထားပါတယ်။ အလွန်ကောင်းပါတယ်။ သို့သော်လည်း ကျွန်တော်တို့ လူတွေက လောဘကြီးပါတယ်။ လောဘကြီးပြီးတော့ ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ် အများကြီးမချပါနဲ့၊ ကိုယ့်လုပ်နိုင်တဲ့ အတိုင်းအတာ လုပ်နိုင်တာကိုပဲထည့်ပါ။ လောဘကြီးပြီးတော့ အများကြီး ရေးဆွဲထားရင် လုပ်ငန်းစဉ်တွေများလွန်းပြီး နောက်ဆုံး ပြည်လည်သုံးသပ်ခြင်းလုပ်တဲ့အခါ မအောင်မြင်တာ တွေတွေ့ပါမယ်။ အဲဒါလည်းအရေးကြီး ဂရုပြုဖို့လိုပါတယ်။ ဒါကျွန်တော်တို့ planning လုပ်တဲ့ အခါမှာ လုပ်ရိုးထုံးစံပါ။
- တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ ကျွန်တော်ဒီမှာတွေ့တာက decentralization ပုံစံကိုလည်း ဆွေးနွေး မယ် လို့ ပြောထားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီ decentralization အနေနဲ့ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးတွေ ကို လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးတယ်ဆိုတာ အလွန်ကောင်းပါတယ်။ သို့သော်လည်း ကျွန်တော့်အနေနဲ့

တင်ပြချင်တာကတော့ decentralize လုပ်မယ်ဆိုရင် လုပ်မည့်လူတွေရဲ့ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်တွေရဲ့ capacity and capability ဘယ်လောက်ရှိတယ်ဆိုတာကို စဉ်းစားမိမှသာလျှင် decentralization ကို ဘယ်လောက်အတိုင်းအတာအထိ လုပ်မယ်ဆိုတာလုပ်ပါ။ မဟုတ်ဘဲနဲ့ အဲဒါကိုမစဉ်းစားပဲနဲ့ decentralize အလွန်လုပ်မိရင် အကျပ်အတည်းဖြစ်သွားတက်ပါတယ်။ အဲဒါကို ကျွန်တော်စိုးရိမ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ရဲ့အပိုင်းကနေ ကြည့်ပြီးတော့ ဒါကိုပြောခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ကြက်ခြေနီအသင်းကိုလည်း ကိုယ့်အသင်းလို သဘောထားပြီး ဒါတွေကိုပြောခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

- Decentralization လုပ်မယ်ဆိုရင်တော့ လုပ်တော့လုပ်ပါ။ သို့သော်လည်း option or avenues (၂)ခု (၃)ခုလောက်လုပ်ပြီး စမ်းသပ်ပြီး လုပ်ကြည့်လိုက်ပါ။ လုပ်ကြည့်လို့ ok ဆိုမှပဲလုပ်။ decentralize လုပ်ရာမှာ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ (၂)ခုရှိပါတယ်။ တိုင်းဒေသကြီးမှာလုပ်တဲ့ decentralization နဲ့ ပြည်နယ်မှာလုပ်တဲ့ decentralization မတူပါဘူး။
- ကျွန်တော်တို့ ကျန်းမာရေးမှာ သတိထားရပါတယ်။ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးဟာ အခြေအနေအချိန်အခါ အများကြီးကွာပါတယ်။ အဲဒီတော့ တိုင်းဒေသကြီးမှာလုပ်တာကို ပြည်နယ်မှာ သွားလုပ်လို့မရပါဘူး။ ပြည်နယ်မှာလုပ်တာကိုလည်း တိုင်းမှာလုပ်လို့မရပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့အတွေးအကြံအရ နည်းနည်းလေးတင်ပြတာပါ။
- နောက်တစ်ချက်ကတော့ ဝန်ကြီးဌာနမှကိုယ်စားလှယ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍကိုလည်း ဆွေးနွေးမယ်ပြောတာ အလွန်ကောင်းပါတယ်။ အဲဒါကိုဆွေးနွေးပြီးရင် ကျွန်တော်တို့ကို အကြောင်းကြားပါ။ အဲဒီတော့မှ ကျွန်တော်တို့ ဘာတွေလုပ်ပေးလို့ရမလဲဆိုတာ ပြန်ပြီးပြောပါမယ်။ အဲဒီအခန်းကဏ္ဍတွေ ကျွန်တော်တို့ဆီရောက်လို့ရှိရင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်ဦးစီးမှူးတွေကို ကျွန်တော်တို့က internal memo နဲ့ ဆက်ပြီးပို့ပေးလိုက်ရင် သူတို့ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရမယ့်တာဝန်ကို သူတို့သိမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ကြက်ခြေနီအသင်းကြီးကို ကျွန်တော့်အနေနဲ့ကတော့ dynamic ဖြစ်ပြီးတော့ forward looking ဖြစ်တဲ့ ကြက်ခြေနီအသင်းကြီး ဖြစ်စေချင်ပါတယ်။ ပြည်သူလူထုရဲ့ အားကိုးမှု၊ ပြည်သူလူထုရဲ့ လေးစားမှုကို ပိုမိုရရှိပြီး ပုံရိပ်ကို ကြီးသထက်ကြီးလာစေချင်ပါတယ်။ အဓိကကတော့ လူအများအကျိုးရှိမယ့် လုပ်ငန်းများကို အတ္တမပါဘဲလုပ်နေတာကို ပိုမိုပီပြင်စေချင်ပါတယ်။ လူတွေက

ကြက်ခြေနီအသင်းကြီးကို မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ဘယ်လောက်အရေးကြီးလဲဆိုတာကို သိစေချင်ပါတယ်။ သိစေချင်တာထက် ဒီလိုသိခြင်းအားဖြင့် ပြည်သူများကလည်း အကျိုးရှိပါမယ်။

- နိဂုံးချုပ်အနေနဲ့ ကျွန်တော်ပြောကြားလိုတာကတော့ ယနေ့အခမ်းအနားကို တက်ရောက်လာတဲ့ ဗဟိုကောင်စီဝင်များအနေနဲ့ မိမိတို့ပြည်နယ်၊ မိမိတို့တိုင်းဒေသကြီးအတွင်းမှာရှိတဲ့ မြို့နယ်အသင်းခွဲများရဲ့ တိုးတက်ရာတိုးတက်ကြောင်း၊ ကြက်ခြေနီစေတနာလုပ်အားရှင်များ တိုးပွားရေးနှင့် ရန်ပုံငွေပိုမိုရရှိရေးကိုလည်း ကိုယ်စွမ်းရှိသရွေ့ ဉာဏ်စွမ်းရှိသရွေ့ ဝိုင်းဝန်းဆောင်ရွက်ကြပါလို့ တိုက်တွန်းရင်းနဲ့ နိဂုံးချုပ်အပ်ပါတယ်။

အခမ်းအနားတက်ရောက်သူများစာရင်း -

- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များနှင့် ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ
- ကြက်ခြေနီအသင်း ဂုဏ်ထူးဆောင် ပါမောက္ခသာလှရွှေ
- ကြက်ခြေနီအသင်း ဥက္ကဋ္ဌ ဒေါက်တာမြသူ
- ဗဟိုကောင်စီဝင်များ
- IFRC နှင့် ICRC မှ ကိုယ်စားလှယ်များ
- အထူးဖိတ်ကြားထားသော ဧည့်သည်တော်ကြီးများ

(ဤမိန့်ခွန်းသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ လက်ရေးမူမှ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။)